

Uchwała nr 28/2016/2017
Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

z dnia 30 stycznia 2017 r.

**w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących
uchwalania programów studiów wyższych, studiów podyplomowych, kursów dokształcających
oraz szkoleń**

Na podstawie art. 62 ust. 1 w związku z art. 68 ust. 1 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.) oraz § 46 ust. 2 pkt 7 i 7a w związku z § 63 ust. 2 pkt 4, 6 i 6a Statutu UAM (Obwieszczenie nr 7/2015 Senatu UAM z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Statutu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Senat UAM postanawia, co następuje:

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

Uchwala się wytyczne dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w sprawie uchwalania programów:

- 1) studiów wyższych,
- 2) studiów podyplomowych,
- 3) kursów dokształcających,
- 4) szkoleń.

§ 2

Użyte w uchwale określenia oznaczają:

- 1) studia wyższe – studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie;
- 2) studia pierwszego stopnia – formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończącą się uzyskaniem kwalifikacji pierwszego stopnia;
- 3) studia drugiego stopnia – formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający co najmniej kwalifikacje pierwszego stopnia, kończącą się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia;
- 4) jednolite studia magisterskie – formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończącą się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia;
- 5) studia podyplomowe – formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych;
- 6) kurs dokształcający – formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci, od których nie jest wymagane posiadanie dyplomu ukończenia studiów wyższych z zastrzeżeniem, że szczegółowe wymagania dotyczące wykształcenia kandydatów na kurs dokształcający określa podstawowa jednostka organizacyjna w programie kursu dokształcającego; osobom, które ukończą kurs dokształcający uczelnia wydaje świadectwo ukończenia kursu dokształcającego;
- 7) szkolenie – formę kształcenia na którą są przyjmowani kandydaci, od których nie jest wymagane posiadanie dyplomu ukończenia studiów wyższych z zastrzeżeniem, że szczegółowe wymagania dotyczące wykształcenia kandydatów na szkolenie określa podstawowa jednostka organizacyjna w programie szkolenia; osobom, które ukończą szkolenie uczelnia wydaje świadectwo ukończenia szkolenia;
- 8) forma studiów – studia stacjonarne i studia niestacjonarne;

- 9) studia stacjonarne – formę studiów wyższych, w której co najmniej połowa programu kształcenia jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów;
- 10) studia niestacjonarne – formę studiów wyższych, inną niż studia stacjonarne;
- 11) kierunek studiów – wyodrębnioną część jednego lub kilku obszarów kształcenia, realizowaną w uczelni w sposób określony przez program kształcenia;
- 12) obszar kształcenia – zasób wiedzy i umiejętności z zakresu jednego z obszarów wiedzy określonych w przepisach wydanych na podstawie ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki;
- 13) program kształcenia – opis określonych przez uczelnię spójnych efektów kształcenia właściwych dla obszaru lub obszarów kształcenia, zgodny z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, oraz opis procesu kształcenia prowadzącego do osiągnięcia tych efektów, wraz z przypisanymi do poszczególnych modułów tego procesu punktami ECTS;
- 14) program studiów – opis procesu kształcenia prowadzący do uzyskania zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia;
- 15) program studiów podyplomowych - opis procesu kształcenia prowadzący do uzyskania zakładanych dla studiów podyplomowych efektów kształcenia;
- 16) program kursu dokształcającego – opis procesu kształcenia prowadzący do uzyskania zakładanych dla kursu dokształcającego efektów kształcenia;
- 17) program szkolenia – opis procesu kształcenia prowadzący do uzyskania zakładanych dla szkolenia efektów kształcenia;
- 18) moduł zajęć – zajęcia lub grupa zajęć z przypisanymi założonymi efektami kształcenia, metodami kształcenia i sposobami weryfikacji założonych efektów kształcenia osiąganym przez studenta;
- 19) standardy kształcenia – zbiór reguł kształcenia na studiach przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela oraz zawodów, dla których wymagania dotyczące procesu kształcenia i jego efektów są określone w przepisach prawa Unii Europejskiej;
- 20) Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (KRK) – ogólne charakterystyki efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji, o której mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64 i 1010);
- 21) kwalifikacje – efekty kształcenia, poświadczone dyplomem, świadectwem, certyfikatem lub innym dokumentem wydanym przez uprawnioną instytucję potwierdzającym uzyskanie zakładanych efektów kształcenia;
- 22) efekty kształcenia – zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskiwanych w procesie kształcenia w systemie studiów;
- 23) punkty ECTS – punkty zdefiniowane w europejskim systemie akumulacji i transferu punktów zaliczeniowych jako miara średniego nakładu pracy osoby uczącej się, niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia; jeden punkt ECTS odpowiada efektem kształcenia, którego uzyskanie wymaga od studenta średnio 25-30 godzin pracy, przy czym liczba godzin pracy studenta obejmuje zajęcia organizowane przez uczelnię, zgodnie z planem studiów, oraz jego indywidualną pracę;
- 24) profil kształcenia – profil praktyczny lub profil ogólnoakademicki;
- 25) profil praktyczny – profil programu kształcenia obejmującego moduły zajęć służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, realizowany przy założeniu, że ponad połowa programu studiów określonego w punktach ECTS obejmuje zajęcia praktyczne kształtujące te umiejętności i kompetencje, w tym umiejętności uzyskiwane na zajęciach warsztatowych, które są prowadzone przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią;
- 26) profil ogólnoakademicki – profil programu kształcenia obejmującego moduły zajęć powiązane z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi, realizowanymi przy założeniu, że ponad połowa programu studiów określonego w punktach ECTS obejmuje zajęcia służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy;
- 27) kwalifikacje pierwszego stopnia – efekt kształcenia na studiach pierwszego stopnia, zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata, inżyniera lub równorzędnego określonego kierunku studiów i profilu kształcenia, potwierdzony odpowiednim dyplomem;
- 28) kwalifikacje drugiego stopnia – efekt kształcenia na studiach drugiego stopnia, zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego magistra, magistra inżyniera lub

- równorzędnego określonego kierunku studiów i profilu kształcenia, potwierdzony odpowiednim dyplomem;
- 29) kwalifikacje podyplomowe – osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na studiach podyplomowych, potwierdzone świadectwem;
  - 30) student – osobę kształcąca się na studiach wyższych;
  - 31) słuchacz – uczestnika studiów podyplomowych, kursu dokształcającego lub szkolenia;
  - 32) studia bez bliższego określenia – studia wyższe;
  - 33) poziom kształcenia – studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie;
  - 34) tytuł zawodowy – tytuł licencjata, inżyniera, magistra, magistra inżyniera lub tytuł równorzędny;
  - 35) efekty uczenia się – wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się;
  - 36) potwierdzenie efektów uczenia się – formalny proces weryfikacji posiadanych efektów uczenia się zorganizowanego instytucjonalnie poza systemem studiów oraz uczenia się niezorganizowanego instytucjonalnie, realizowanego w sposób i metodami zwiększającymi zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

II. STUDIA WYŻSZE

§ 3

1. Studia w UAM są prowadzone zgodnie z określonymi przez senat uczelni dla kierunku studiów efektami kształcenia, do których są dostosowane programy studiów, w tym plany studiów, odpowiednio do poziomu i profilu kształcenia.
2. Rady podstawowych jednostek organizacyjnych uchwalają programy studiów, w tym plany studiów, z uwzględnieniem niniejszych wytycznych, po zasięgnięciu opinii właściwego organu samorządu studenckiego.
3. Uchwalane przez rady podstawowych jednostek organizacyjnych programy studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela muszą spełniać standardy kształcenia określone w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.
4. Uchwalane przez rady podstawowych jednostek organizacyjnych programy studiów dających uprawnienia do wykonywania zawodu lub uzyskania licencji zawodowej muszą spełniać wymogi programowe dla studiów określone w odpowiednich przepisach.

§ 4

1. W UAM studia prowadzone są jako studia pierwszego i drugiego stopnia, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.
2. Studia na kierunkach prawo i psychologia prowadzone są jako jednolite studia magisterskie.
3. Studia na kierunku teologia mogą być również prowadzone jako jednolite studia magisterskie

§ 5

1. Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni posiadająca uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego może prowadzić studia o profilu ogólnoakademickim oraz studia o profilu praktycznym na określonym przez senat kierunku studiów i poziomie kształcenia, w ramach obszarów kształcenia odpowiadających dziedzinom, w których posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego.
2. Uchwała senatu określa dla kierunku studiów efekty kształcenia, do których są dostosowane programy studiów, w tym plany studiów, odpowiednio do poziomu i profilu kształcenia.

§ 6

1. Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni nieposiadająca uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie związanej z obszarem kształcenia, do którego przyporządkowany jest kierunek studiów, która:
  - 1) posiada uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora w dziedzinie związanej z obszarem kształcenia, do którego przyporządkowany jest kierunek studiów – może uzyskać uprawnienie do prowadzenia, zgodnie z opisem efektów kształcenia określonym przez senat uczelni:
    - a) studiów o profilu praktycznym na tym kierunku i określonym poziomie kształcenia,

- b) studiów o profilu ogólnoakademickim na tym kierunku i określonym poziomie kształcenia;
- 2) nie posiada uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora w dziedzinie związanej z obszarem kształcenia, do którego przyporządkowany jest kierunek studiów – może uzyskać uprawnienie do prowadzenia, zgodnie z opisem efektów kształcenia określonym przez senat uczelni:
- a) studiów o profilu praktycznym na określonym kierunku i poziomie kształcenia,
  - b) studiów o profilu ogólnoakademickim na określonym kierunku i poziomie kształcenia, jeżeli:
    - prowadzone na tym kierunku studia pierwszego lub drugiego stopnia o profilu praktycznym uzyskały co najmniej pozytywną ocenę jakości kształcenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej,
    - zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej ośmiu nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego lub będących osobami, które nabyły uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego, dla których uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, reprezentujących dziedzinę nauki lub sztuki związaną z danym kierunkiem studiów,
    - prowadzi badania naukowe w dziedzinie związanej z kierunkiem studiów.
2. Podstawowym jednostkom organizacyjnym uczelni, o których mowa w ust. 1, uprawnienie do prowadzenia studiów nadaje, na wniosek rektora, w drodze decyzji, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego po zasięgnięciu opinii Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

§ 7

1. W przypadku, gdy podstawowa jednostka organizacyjna uczelni prowadzi na danym kierunku studiów i poziomie kształcenia studia o profilach ogólnoakademickim i praktycznym, opis zakładanych efektów kształcenia sporządza się odrębnie dla każdego profilu.
2. W przypadku, gdy podstawowa jednostka organizacyjna uczelni prowadzi studia na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia studia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, proces kształcenia umożliwia uzyskanie takich samych efektów kształcenia dla każdej z tych form studiów.

§ 8

1. Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni może prowadzić studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia albo jednolite studia magisterskie, jeżeli spełnia następujące warunki:
  - 1) senat uczelni:
    - a) określił nazwę kierunku studiów adekwatną do zakładanych efektów kształcenia, poziom kształcenia oraz formę studiów,
    - b) określił profil kształcenia,
    - c) przyporządkował kierunek studiów do obszaru lub obszarów kształcenia oraz wskazał dziedziny nauki i dyscypliny naukowe lub dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia dla danego kierunku studiów;
  - 2) jednostka ta:
    - a) posiada program kształcenia dla tego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia,
    - b) wskazała związek kierunku studiów z misją uczelni i strategią jej rozwoju,
    - c) zapewnia studentom odbywanie praktyk zawodowych przewidzianych w programie kształcenia dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki,
    - d) spełnia wymagania dotyczące minimalnej liczby i kwalifikacji nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego kierunku studiów oraz kwalifikacji innych nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami,
    - e) spełnia wymagania dotyczące proporcji liczby nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego do liczby studentów na tym kierunku studiów,
    - f) dysponuje infrastrukturą zapewniającą prawidłową realizację efektów kształcenia, w tym zapewnia odpowiednie warunki do prowadzenia zajęć w salach dydaktycznych, laboratoriach i pracowniach,
    - g) zapewnia możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych obejmujących literaturę zalecaną na tym kierunku studiów oraz z elektronicznych zasobów wiedzy,

- h) prowadzi – w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia – systematyczne działania mające na celu ocenę i doskonalenie programu kształcenia, w szczególności w kontekście potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy.
2. Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni może prowadzić studia na kierunku o profilu ogólnoakademickim, jeżeli prowadzi badania naukowe w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z kierunkiem studiów i zapewnia studentom tego kierunku:
- co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań – w przypadku studiów pierwszego stopnia,
  - udział w badaniach – w przypadku studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich.
3. Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni może prowadzić studia na kierunku o profilu praktycznym, jeżeli zapewnia studentom tego kierunku możliwość odbycia praktyk zawodowych, łącznie w wymiarze co najmniej trzech miesięcy, na każdym z poziomów kształcenia.

§ 9

1. Program kształcenia dla określonego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia obejmuje:
- opis zakładanych efektów kształcenia;
  - program studiów lub programy studiów.

§ 10

1. Opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U z 2016 r. poz. 64 i 1010) oraz charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6-8, w tym wybrane efekty kształcenia właściwe dla obszaru lub obszarów kształcenia, do których został przyporządkowany kierunek studiów:
- dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów pierwszego stopnia;
  - dla kwalifikacji na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich.
2. Opis zakładanych efektów kształcenia zawiera również efekty kształcenia w zakresie znajomości języka obcego.
3. Opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera uwzględnia również pełny zakres efektów kształcenia dla studiów o profilu ogólnoakademickim lub praktycznym, prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6-8.

§ 11

1. Program studiów dla kierunku studiów określa:
- informacje podstawowe:
    - nazwę kierunku studiów,
    - nazwę specjalności,
    - poziom kształcenia (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie),
    - profil kształcenia (profil praktyczny lub profil ogólnoakademicki),
    - formę studiów (studia stacjonarne lub studia niestacjonarne),
    - liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia,
    - tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta (licencjat, inżynier, magister, magister inżynier, magister sztuki),
    - przyporządkowanie kierunku studiów do obszaru lub obszarów kształcenia,
    - wskazanie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych lub dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia,

- j) uzasadnienie koncepcji i celu kierunku studiów w oparciu o prowadzone w jednostce badania naukowe, analizę możliwości kadrowych i finansowych, zgodności z misją uczelni i jej strategią rozwoju,
  - k) analizę zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy,
  - l) możliwości zatrudnienia (typowe miejsca pracy) i kontynuacji kształcenia przez absolwentów,
  - m) opis kompetencji oczekiwanych od kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie;
- 2) moduły zajęć zawierające:
    - a) efekty kształcenia dla modułu zajęć i ich odniesienie do efektów kształcenia zdefiniowanych dla kierunku studiów i obszaru kształcenia,
    - b) treści programowe,
    - c) formy i metody kształcenia zapewniające osiągnięcie efektów kształcenia dla modułu zajęć,
    - d) sposoby weryfikacji i oceny osiągania przez studenta zakładanych efektów kształcenia,
    - e) liczbę przyporządkowanych punktów ECTS z pokazaniem sposobu jej wyznaczenia;
  - 3) plan studiów, odrębnie dla studiów prowadzonych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej;
  - 4) sumaryczne wskaźniki ilościowe charakteryzujące program studiów:
    - a) łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów,
    - b) liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do obszarów innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne,
    - c) liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego,
    - d) łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych na kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki;
  - 5) tabelę weryfikującą realizację efektów kształcenia zdefiniowanych dla kierunku studiów przez poszczególne moduły zajęć (zajęcia lub grupy zajęć);
  - 6) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki.
2. Program studiów dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednego obszaru kształcenia określa dla każdego z tych obszarów procentowy udział liczby punktów ECTS w ogólnej liczbie punktów ECTS koniecznej dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia.
  3. Plan studiów dla kierunku studiów, w szczególności, określa:
    - 1) informacje podstawowe:
      - a) nazwę kierunku studiów,
      - b) nazwę specjalności,
      - c) poziom kształcenia (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie),
      - d) profil kształcenia (profil praktyczny lub profil ogólnoakademicki),
      - e) formę studiów (studia stacjonarne lub studia niestacjonarne);
    - 2) wykaz modułów zajęć obejmujący nazwy modułów zajęć, w tym modułów zajęć do wyboru;
    - 3) przy każdym module zajęć:
      - a) liczbę godzin z podziałem na formy zajęć,
      - b) formę zaliczenia,
      - c) liczbę punktów ECTS.

§ 12

Rektor określi wzór formularza, zgodnie z którym należy sporządzić opisy modułów zajęć (karta modułu zajęć).

§ 13

1. Program studiów powinien umożliwiać studentowi wybór modułów zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30 % liczby punktów ECTS koniecznej dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia.
2. Program studiów dla kierunku o profilu praktycznym obejmuje moduły zajęć związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50 % liczby punktów ECTS koniecznej dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia, służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych.
3. Program studiów dla kierunku o profilu praktycznym musi uwzględniać co najmniej trzymiesięczne praktyki zawodowe. Podstawowa jednostka organizacyjna prowadząca kierunek studiów o profilu praktycznym może organizować kształcenie przemiennie w formie zajęć dydaktycznych realizowanych w uczelni i w formie praktyk odbywanych u pracodawcy.
4. Program studiów dla kierunku o profilu ogólnoakademickim obejmuje moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50 % liczby punktów ECTS koniecznej dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych.

§ 14

1. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, przewidziane w programie studiów dla kierunku o profilu praktycznym, są prowadzone
  - a) w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej,
  - b) w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów,
  - c) przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć.
2. Zajęcia związane z określoną dyscypliną naukową lub artystyczną są prowadzone przez nauczycieli akademickich posiadających dorobek naukowy lub artystyczny w zakresie tej dyscypliny.

§ 15

1. Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni prowadząca kierunek studiów uwzględnia w programie kształcenia wnioski z analizy zgodności efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy oraz wnioski z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów.
2. Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni prowadząca kierunek studiów w celu doskonalenia programu kształcenia może dokonywać w nim zmian, z zastrzeżeniem § 16, § 17, § 18 i § 33 niniejszej uchwały.
3. Zmiany efektów kształcenia wymagają zatwierdzenia przez senat uczelni.

§ 16

Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni, o której mowa w § 6, doskonaląc program kształcenia może, w ramach posiadanego uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, dokonywać zmian:

- 1) zajęć dydaktycznych, za które student może uzyskać łącznie do 50 % punktów ECTS, określonych w programie studiów aktualnym na dzień wydania przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego decyzji o nadaniu tego uprawnienia;
- 2) łącznie do 30 % ogólnej liczby zakładanych efektów kształcenia określonych przez senat uczelni aktualnych na dzień wydania przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego decyzji o nadaniu tego uprawnienia;
- 3) w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć.

§ 17

Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni może dokonywać w programach kształcenia również zmian:

- 1) w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć, uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe lub artystyczne, a także form i metod prowadzenia zajęć;
- 2) koniecznych do:
  - a) usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną,
  - b) dostosowania programu kształcenia do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących.

§ 18

- Zmiany, o których mowa w:
  - § 15 ust. 3, § 16 i § 33 – są wprowadzane z początkiem nowego cyklu kształcenia;
  - § 17 – mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia.
- Zmiany w programach kształcenia wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia są ogłaszane co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem semestru, którego dotyczą.

§ 19

- Łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych, z uwzględnieniem zajęć z wychowania fizycznego i lektoratu języka obcego, dla kierunków studiów z następujących obszarów kształcenia wynosi:

Lp.	Obszar kształcenia	Poziom kształcenia	
		I stopień	II stopień
1.	Nauki humanistyczne	2000	800
2.	Nauki społeczne	2000	800
3.	Nauki ścisłe	2000	1000
4.	Nauki przyrodnicze	2200	1000
5.	Sztuka	1800	800

- Łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych, z uwzględnieniem zajęć z wychowania fizycznego i lektoratu języka obcego, dla następujących kierunków studiów wynosi:

Lp.	Kierunek studiów	Poziom kształcenia
		Jednolite studia magisterskie
1.	Prawo	2700
2.	Psychologia	2700
3.	Teologia	3200

- Jednostka organizacyjna uczelni prowadząca kierunek studiów może zmniejszyć lub zwiększyć łączną liczbę godzin zajęć dydaktycznych określoną w ust. 1 i ust. 2 o nie więcej niż 15%. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, na wniosek jednostki organizacyjnej uczelni prowadzącej kierunek studiów, rektor może wyrazić zgodę na zwiększenie łącznej liczby godzin zajęć dydaktycznych określonej w ust. 1 i ust. 2 do 20%.
- Jeżeli studia pierwszego stopnia kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera, to łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych na tych studiach może zostać zwiększona o jedną szóstą. Jeżeli studia drugiego stopnia kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego magistra i przeznaczone są dla absolwentów studiów pierwszego stopnia z tytułem zawodowym inżyniera, to łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych na tych studiach może zostać zmniejszona o jedną czwartą.
- Liczbę godzin zajęć na studiach niestacjonarnych ustala jednostka organizacyjna uczelni prowadząca kierunek studiów przy zachowaniu zasady, że nie więcej niż połowa programu kształcenia jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów.

§ 20

- Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich studenci realizują 60 godzin zajęć z wychowania fizycznego w ciągu dwóch semestrów studiów.
- Za zajęcia z wychowania fizycznego nie przyznaje się punktów ECTS.
- Zajęcia z wychowania fizycznego realizowane są w wymiarze 30 godzin w semestrze.
- Jednostka organizacyjna uczelni prowadząca kierunek studiów może oferować studentom w ramach zajęć fakultatywnych zajęcia z wychowania fizycznego ponad limit godzin określony w ust. 1 pod warunkiem ich uwzględnienia w łącznej liczbie godzin zajęć dydaktycznych wskazanej w § 19. Do zajęć fakultatywnych z wychowania fizycznego stosuje się zasady określone w ust. 2 i 3.

§ 21

1. Programy kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów muszą uwzględniać konieczność uzyskania przez studenta umiejętności językowych zgodnych z wymaganiami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego:
  - 1) na poziomie B2, w przypadku studiów pierwszego stopnia;
  - 2) na poziomie B2+, w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich.
2. Studenci uczestniczą obowiązkowo w zajęciach w zakresie nauki co najmniej jednego języka obcego.
3. W przypadku studiów stacjonarnych pierwszego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, kształcenie językowe (lektorat) prowadzone jest od drugiego semestru pierwszego roku studiów; w przypadku studiów stacjonarnych drugiego stopnia, kształcenie językowe prowadzone jest od pierwszego semestru studiów.
4. Na studiach stacjonarnych liczba godzin zajęć w zakresie nauki obowiązkowego języka obcego wynosi:
  - 1) 120 godzin na studiach pierwszego stopnia i trwa przez 4 semestry w wymiarze 30 godzin na semestr;
  - 2) 180 godzin na jednolitych studiach magisterskich;
  - 3) 60 godzin na studiach drugiego stopnia.
5. Na studiach niestacjonarnych liczbę godzin zajęć w zakresie nauki języka obcego, termin ich rozpoczęcia, formę egzaminu, przy założeniu uzyskania umiejętności językowych określonych dla odpowiednich poziomów kształcenia, jak na studiach stacjonarnych, ustala rada podstawowej jednostki organizacyjnej prowadząca kierunek studiów.
6. Wszyscy studenci studiów pierwszego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, na początku pierwszego semestru są obowiązkowo poddani diagnozującemu testowi językowemu, a pod koniec pierwszego semestru testowi poziomującemu.
7. Studenci, o których mowa w ust. 6, którzy w wyniku testu diagnozującego wykażą się niedostateczną znajomością języka obcego, będą mogli w pierwszym semestrze skorzystać z bezpłatnej oferty Uczelni w postaci kursów e-learningowych, w celu podniesienia swoich kompetencji językowych.
8. Studenci, o których mowa w ust. 6, którzy w wyniku testu poziomującego potwierdzą bardzo dobrą znajomość języka obcego zostaną zapisani na trwający jeden semestr lektorat do grupy językowej przygotowującej do egzaminu certyfikacyjnego. Po wcześniejszym, niż wynika to z planu studiów, zaliczeniu lektoratu i egzaminu certyfikacyjnego z języka obcego studenci mogą podjąć naukę nowego języka lub kontynuować naukę znanego już języka w ramach wysoko specjalistycznych lektoratów. Za zaliczenie tych dodatkowych zajęć nie przypisuje się punktów ECTS, a uwzględnia się ten fakt w suplemencie do dyplomu, jako „dodatkowe osiągnięcie”.
9. Studenci studiów drugiego stopnia w dowolnym semestrze oraz studenci jednolitych studiów magisterskich po 120 godzinach lektoratu, którzy zaliczą wykład specjalistyczny lub konwersatorium, prowadzone w ramach AMU-PIE, będą zwolnieni z 30 godzin obowiązkowego lektoratu w przypadku, gdy zajęcia te były prowadzone w języku obcym wybranego lektoratu w łącznym wymiarze 30 godzin.
10. Za zajęcia z lektoratu języka obcego przyznaje się:
  - 1) 10 punktów ECTS na studiach pierwszego stopnia, po 2 punkty ECTS za semestr lektoratu i 2 punkty ECTS za egzamin;
  - 2) 14 punktów ECTS na jednolitych studiach magisterskich, po 2 punkty ECTS za 30 godzin lektoratu i 2 punkty ECTS za egzamin;
  - 3) 4 punkty ECTS na studiach drugiego stopnia, po 2 punkty ECTS za 30 godzin lektoratu.
11. Na stacjonarnych studiach drugiego stopnia i jednolitych studiach magisterskich, jednostki organizacyjne prowadzące kierunek studiów mogą, w celu podniesienia umiejętności językowych w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla kierunku studiów, zobowiązać studentów do uczestniczenia w zajęciach prowadzonych w języku obcym, z wyłączeniem zajęć językowych.
12. Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni, prowadząca kierunek studiów, może oferować studentom dodatkowe zajęcia z języka obcego, ponad limit godzin określony w ust. 4, oraz zajęcia z więcej niż jednego języka obcego, pod warunkiem nieprzekroczenia łącznej liczby godzin zajęć dydaktycznych, określonej w § 19.

§ 22

1. W trakcie studiów stacjonarnych:

- 1) pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich student zobowiązany jest do złożenia egzaminu certyfikacyjnego na poziomie B2. Do egzaminu certyfikacyjnego może zostać dopuszczony student, który zaliczył trwający jeden semestr lektorat przygotowujący do powyższego egzaminu.
  - 2) drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich, po zakończeniu zajęć z obowiązkowego lektoratu języka obcego, student zobowiązany jest do złożenia egzaminu ze znajomości języka specjalistycznego.
2. Studenci studiów stacjonarnych po złożeniu egzaminu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, mogą otrzymać certyfikat biegłości językowej wydany przez Uczelnię.
  3. Do egzaminu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, będą mogli przystąpić również studenci studiów niestacjonarnych, na zasadach określonych w zarządzeniu rektora, oraz otrzymać certyfikat, o którym mowa w ust. 2.
  4. Studenci studiów stacjonarnych, a także studenci, o których mowa w ust. 3, składają egzamin przed zespołem lektorów powołanym przez dyrektora jednostki właściwej ds. kształcenia językowego.
  5. Zasady wydawania certyfikatu biegłości językowej, o którym mowa w ust. 2, określi w zarządzeniu rektor.
  6. Szczegółowe zasady dotyczące organizacji lektoratów, nieuregulowane w niniejszej uchwale, zasady zaliczenia zajęć na podstawie posiadania zewnętrznych certyfikatów językowych oraz zwalniania studentów z udziału w zajęciach z języka obcego, określi w zarządzeniu rektor.

§ 23

Postanowień § 19, § 20, § 21, § 22 niniejszej uchwały nie stosuje się w odniesieniu do kierunków studiów prowadzonych przez UAM wspólnie z innymi uczelniami, w zakresie, w jakim postanowienia uchwały odbiegają od przyjętych wspólnie przez te uczelnie zasad prowadzenia danego kierunku studiów. Kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej realizującej wspólny kierunek studiów przedstawia rektorowi, w celu akceptacji, zakres odstępstw od postanowień niniejszej uchwały.

§ 24

1. Studenci rozpoczynający naukę zobowiązani są uczestniczyć w szkoleniu w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.
2. Zasady organizacji, zaliczania oraz wymiar godzinowy zajęć, o których mowa w ust. 1, określają odrębne przepisy.
3. Za zajęcia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy nie przyznaje się punktów ECTS.
4. Zajęcia, o których mowa w ust. 1 – 3, mogą być realizowane w formie e-learningu.

§ 25

1. Jednostki organizacyjne uczelni mogą organizować dla studentów rozpoczynających naukę zajęcia z zakresu przysposobienia bibliotecznego.
2. Zasady organizacji, zaliczania oraz wymiar godzinowy zajęć, o których mowa w ust. 1 określa kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej prowadzącej studia.
3. Za zajęcia z zakresu przysposobienia bibliotecznego nie przyznaje się punktów ECTS.
4. Zajęcia, o których mowa w ust. 1 – 3, mogą być realizowane w formie e-learningu.

§ 26

Program studiów, w tym plan studiów, powinien zostać uchwalony przez radę podstawowej jednostki organizacyjnej nie później niż przed rozpoczęciem roku akademickiego, w którym program studiów, w tym plan studiów, będzie obowiązywał.

III. STUDIA PODYPLOMOWE

§ 27

Studia podyplomowe prowadzone są zgodnie z programem kształcenia uchwalonym przez radę podstawowej jednostki organizacyjnej z uwzględnieniem niniejszych wytycznych.

§ 28

1. Studia podyplomowe trwają nie krócej niż dwa semestry.

2. Program kształcenia studiów podyplomowych powinien umożliwić uzyskanie przez słuchacza co najmniej 30 punktów ECTS.
3. Jednostka organizacyjna uczelni prowadząca studia podyplomowe obowiązana jest do określenia efektów kształcenia, uwzględniając ogólne charakterystyki efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji, oraz do określenia sposobu ich weryfikowania i dokumentowania.
4. Uchwalane przez rady podstawowych jednostek organizacyjnych programy studiów podyplomowych przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela muszą spełniać standardy kształcenia określone w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i mogą być prowadzone wyłącznie we wskazanym tam zakresie.
5. Uchwalane przez rady podstawowych jednostek organizacyjnych programy kształcenia studiów podyplomowych dających uprawnienia do wykonywania zawodu lub uzyskania licencji zawodowej muszą spełniać wymogi programowe dla studiów podyplomowych określone w odpowiednich przepisach.

§ 29

1. Program kształcenia studiów podyplomowych powinien, w szczególności, zawierać:
  - 1) nazwę studiów podyplomowych;
  - 2) liczbę punktów ECTS konieczną do uzyskania kwalifikacji odpowiadających studiom podyplomowym;
  - 3) opis zakładanych efektów kształcenia;
  - 4) przedmioty wraz z przypisaniem do każdego przedmiotu zakładanych efektów kształcenia;
  - 5) określenie formy zakończenia studiów podyplomowych;
  - 6) plan studiów podyplomowych.
2. Plan studiów podyplomowych powinien zawierać, w szczególności, wykaz przedmiotów obejmujący liczbę godzin z podziałem na formy zajęć, formę ich zaliczenia oraz odpowiadającą im liczbę punktów ECTS.

IV. KURSY DOKSZTAŁCAJĄCE ORAZ SZKOLENIA

§ 30

Kursy dokształcające oraz szkolenia prowadzone są zgodnie z programem kształcenia uchwalonym przez radę podstawowej jednostki organizacyjnej z uwzględnieniem niniejszych wytycznych.

§ 31

1. Program kursu dokształcającego powinien, w szczególności, zawierać:
  - 1) nazwę kursu dokształcającego;
  - 2) opis zakładanych efektów kształcenia;
  - 3) przedmioty wraz z przypisaniem do każdego przedmiotu zakładanych efektów kształcenia;
  - 4) plan kursu dokształcającego;
  - 5) warunki uczestnictwa w kursie dokształcającym;
  - 6) określenie formy ukończenia kursu dokształcającego.
2. Plan kursu dokształcającego powinien zawierać, w szczególności, wykaz przedmiotów obejmujący liczbę godzin z podziałem na formy zajęć oraz formy ich zaliczenia.

§ 32

1. Program szkolenia powinien, w szczególności, zawierać:
  - 1) nazwę szkolenia;
  - 2) opis zakładanych efektów kształcenia;
  - 3) plan szkolenia;
  - 4) warunki uczestnictwa w szkoleniu;
  - 5) warunki ukończenia szkolenia.
2. Plan szkolenia powinien zawierać, w szczególności, wykaz przedmiotów lub tematów zajęć realizowanych w trakcie szkolenia ze wskazaniem liczby godzin zajęć oraz formy ich prowadzenia.

V. POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

§ 33

Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni, o której mowa w § 6, w celu doskonalenia programu kształcenia dla kierunku studiów prowadzonego w dniu 10 października 2014 r., może dokonywać zmian:

- 1) zajęć dydaktycznych określonych w programie studiów, za które student może uzyskać łącznie do 50 % punktów ECTS,
  - 2) łącznie do 30 % ogólnej liczby efektów kształcenia,
- w stosunku do stanu obowiązującego w wyżej wymienionym dniu.

§ 34

Podstawowe jednostki organizacyjne uczelni posiadające uprawnienia do prowadzenia kształcenia na określonym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia dostosowują programy studiów dla prowadzonych dotychczas kierunków studiów do wymogów określonych w § 11 ust. 1 pkt 4 i § 20 niniejszej uchwały w terminie do 30 września 2017 roku.

§ 35

1. Podstawowe jednostki organizacyjne uczelni oraz senat uczelni, w terminie do 30 września 2017 roku, dostosowują profile i programy kształcenia studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich prowadzonych na kierunkach studiów utworzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały do wymagań określonych w niniejszej uchwale.
2. Studenci, którzy rozpoczęli studia przed dostosowaniem profili i programów kształcenia, o którym mowa w ust. 1, studiują według dotychczasowych programów kształcenia do końca okresu studiów przewidzianego w programie studiów i planie studiów.

§ 36

Traci moc Uchwała nr 165/2014/2015 Senatu UAM z dnia 24 listopada 2014 r.

§ 37

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Rektor

Prof. UAM dr hab. Andrzej Lesicki